

ШЛЯХ НАУКОВЦЯ І ПЕДАГОГА

ПРОФЕСОРУ

РИБАЛЬЧЕНКУ ВОЛОДИМИРУ КОРНІЙОВИЧУ – 70.

Рибальченко Володимир Корнійович народився 5 вересня 1941 р. у селянській родині в Шевченковому краї. В суворі повоєнні роки відмінно закінчив Кайтанівську семирічну школу, з відзнакою Звенигородський сільськогосподарський технікум, а в 1961 р. вступив до Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка на біологічний факультет. 1964 року його як кращого студента (стипендія ім. О.О. Богомольця) переведено з Київського університету до Московського державного університету імені М.В.Ломоносова для продовження навчання зі спеціальності біофізика. Зі студентських років захоплювався науковими дослідженнями під керівництвом академіків В.А. Беліцера і П.Г. Богача (Київ) та С.Є. Северіна і О.С. Спірна (Москва). Першу свою роботу "Чи існують антикодони?" він опублікував у 1964 р.

По закінченні з відзнакою університету у 1966 році — перший диплом біофізика в Україні — В.К. Рибальченко обійняв посаду асистента Київського університету. Саме тут він пройшов шлях науковця і педагога від асистента до професора і декана факультету. З 1966 року і до сьогодні він читає лекції, проводить практичні заняття на біологічному факультеті, яким притаманні оригінальність, багатогранність і сучасний рівень досягнень мембранології та фізико-хімічної біології. Про його навчальну і навчально-методичну роботу схвально відгукуються студенти та науковці. В 1972-1974 роках — заступник декана, а в 1978-1979 роках — декан біологічного факультету. З

1985 року Володимир Корнійович — професор біологічного факультету, провідний і головний науковий співробітник, завідувач лабораторії мембранології (тепер — науково-дослідний сектор "Мембранології і цитології") та науковий керівник міжфакультетської НДЛ "Біологічно активні речовини" Київського національного університету імені Тараса Шевченка. З 1994 по 2007 рік — завідувач кафедри медичної біології Медичного університету (за сумісництвом). У 1970 році захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю біофізика, а у 1988 — докторську дисертацію за спеціальностями біохімія і фізіологія людини і тварин.

Професор В.К. Рибальченко — талановитий викладач і один з провідних в Україні і за кордоном вчених-біологів у галузі мембранології і фізико-хімічної біології. Йому і його науковій школі з мембранології належать відкриття безрецепторної хімічної міжклітинної сигналізації та створення сучасної моделі молекулярної організації клітинних мембран. Ці два близьких напрямки є пріоритетними в світовій науці, мають як фундаментальне, так і прикладне значення, в першу чергу, в медицині. Модель молекулярної організації клітинних мембран В.К. Рибальченка і механізм безрецепторної міжклітинної сигналізації дають можливість зрозуміти еволюційно давній тип міжклітинної хімічної сигналізації без участі рецепторних структур, які утворилися після синтезу клітинами біологічно активних речовин (гормонів, нейромедіаторів тощо). До ут-

ворення мембранних білкових рецепторів міжклітинна хімічна сигналізація відбувалася через ліпіди пра-мембран. Цей шлях міжклітинної сигналізації через ліпіди мембран як генералізований ліпідний рецептор не втратив свого значення і на нинішньому етапі еволюційного розвитку живого.

Творчий доробок В.К. Рибальченка — це понад 550 наукових і навчальних праць (одноосібних і у співавторстві). Серед яких три підручники (два з яких з біологічної хімії), чотири монографії, 12 патентів і авторських свідоцтв на винаходи та 15 навчальних посібників з грифом МОН України, за які Вчена рада Київського університету у 2008 р. присудила йому премію імені Тараса Шевченка. Окремі з навчальних посібників ("Биохимическая кинетика", "Структура и функции мембран", "Физиология и биохимия пищеварения животных и человека") використовуються і в навчальних процесах університетів країн СНД, зокрема у Московському університеті ім. М.В. Ломоносова, випускником якого і є сам автор.

Значний внесок В.К. Рибальченка в підготовці та атестації науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Під його науковим керівництвом підготовлено і успішно захищено 26 кандидатських і три докторські дисертації, вперше в Україні створив і тривалий час очолював спецраду із захисту докторських дисертацій з цитології, є членом кількох спецрад, бере участь в організації і роботі республіканських і міжнародних наукових симпозіумів, конференцій та з'їздів біофізичного, біохімічного, токсикологічного і фізіологічного товариств України. Протягом багатьох років

він є членом редколегій кількох наукових часописів і головним редактором фахового видання "Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології", яке видається спільно Київським національним університетом імені Тараса Шевченка і Луганським державним медичним університетом.

Йому притаманні висока цілеспрямованість і воля, принциповість і професіоналізм, добропорядність і доброзичливість, а також високе почуття гумору (протягом короткого періоду нашого "тверезого" життя сам випускав стінгазету "Алкогольдегідрогеназа"). Вміння спілкуватися, дискутувати з колегами, студентами і з учнями, аргументувати власну думку принесли Володимирі Рибальченку заслужений авторитет у науковій спільноті України та світі. Його особистий внесок у науку сприяв розвитку біохімії і біофізики мембран кінця ХХ — початку ХХІ сторіч.

Визнанням вагомих результатів наукової та педагогічної діяльності професора В.К. Рибальченка є досить високий індекс цитування його робіт, членство в International Academy of Cardiovascular Sciences та The New York Academy of Sciences, Товаристві токсикологів України та ін., призначення вченим секретарем, заступником голови і головою експертної ради з біологічних наук Вищої атестаційної комісії України, нагородження почесним званням "Заслужений діяч науки і техніки України".

Колеги, співробітники, учні щиро вітають дорогого Володимира Корнійовича із 70-річчям, зичать міцного здоров'я, вдачі, творчої наснаги і активного довголіття.